

עין משפט
גרי בצוה

קה:

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

מסורת הש"ס

קל"א ח מ"י פ"ח מהל'
שטות הלכה ט:
ק"ב ב ג מ"י ט"ו הלכה
ט:

קמ"ד ה ו' ד' ו' ח'
הל' ה' הל' ז'
ק"ב ח מ"י ט"ו הלכה
ט:
קמ"ג ח מ"י פ"ג מהל'
נולה הלכה ד' טמ'
שקט על נטישת ח"מ ט'
שלז פט"ה א' ו' ז' א"ש
ט"ו זכ"מ פ"ג ד' ס'
זכ"מ ד' ט' ט"ו:

קמ"ד ח מ"י פ"ג מהל'
טוטן וטקט הלכה
כ טמג שטי' ז' ט"ו ט'
ח"מ ט"ו ט"ו ט'
קמ"ב ח ל' מ' ט"ו ט'
ט"ו ט' ד' ע"ן כ"ו:

מוסף רש"י

הדר"א. משוואת ג' ו'
כ. גירסת הירוש' שיש
הכל (ובח"מ כה) לטון
האר על (בבב"ה טו).
המשביע עד אחר.
וכפר. ט"ו. העד מקטן
שטות העדות (שטות
על. ושכנגדו חשוד
ל' והשביע. הטוב
שהטוב שמגדו חזק של
השטות ומהחייב המצע
שטות מן המורה ע"ד
ההלכה נקתה טעם
ההיות וטעל (שטות
ח'). אחד שטות
העדות כו'. עין שמשד
על שטות העדות. עין
שמשד על שטות הפקדון
שמשד על שטות ע"ד
ואפילו משד על שטות
שט'. שטות רע לשמים
עליה ולא לרבות. אפ"כ
הוא נספל על היה
לשטות (שם טו.). הכופר
במלוה. עין על ט"ה
עין על מקט. ונא
עדים והשטות עד ט"ה
נשבע כשר לעדות. ואל
למרען גולן הוא והמורה
למורה אל חשד רשע עד.
דמיו נמלה להלאה נמנה
דלמא נתיק להאזינא וסבר
עד דהוא ל' ז' ויפתעא
לי ואי מתיבא ליה הפסל'
תקנו מיד (ב' ד' טו) ולא
למון השד' אממלאה הוא
אלה שמשמטי קאממטי
ליה משום דמלה להאזינא
נימנה וכן עכו"ש כדו
מתה למיפס (שטות טו.).

ושמואל אמר אחיב. מימה היכי מ"ל לחיוב דאס כן הו"א
ברייתא זו ואין ז"ל זו: **מאי** לאו עונש דמטון.
מימה נממן מה שייך לומר לא ענש אלף א"כ הו"א כדשלמא
בעונש שבוטה דהיינו קרבן שייך דכפסמ ומלה ליהא קרבן משום
לית בהו לאו אע"ג דליכא כרה:
כאן שהורה כאן שבאו עדים.
ואינטרין שמי אזהרות משום
דעונש און עזון דכהורה שייך חומש
ואסו ובעדים לא שייך אלף חיוב
עונשין ומיהו מימה אמאי קאמר
ברישא מוכחש עונש שמענו ונסיפא
לומר מונשבע על שקר דכיון דלא
מיידי אלף לאחר שבוטה מרובהו
ה"ל למימר מונשבע על שקר:
אחד שבוטת ואחד שבוטת
הפקדון. וא"ת אמאי לא חשיב
שבוטת מלוה וי"ל משום דשבוטה
נמלה לא חשיב אלף מפקדון אמאי:
אימניה

נשבע עליו. לאחר שחשך נשבע שאין אללו ולא גזלו ממנו: **מסו.**
מי אמרין הא מנח ויכול לפטור בו את ענמא ואשתכח דלאו מיידי
כפריה: **שומר חנם אני עליו.** ונשבע והודה: **חייב.** קרבן שבוטה
אע"פ שהודה קודם שבוטה בגוף הממון: **שהרי פטר עלמו.**
נשבעה: **מגניבה ואבידה.** שאס
היה נגנב ממנו משבוטה וחי"ק היה
נפטור בדגרי שקר שהרי הוא עלמו
נגבו ומיידי בכל אונסין עד שמחירנו:
שאל פטור נכמה מחמת מלאכה
ומכחש כבר מחמת מלאכה דלמענד
מלאכה שיעילה ולא לאוקמה כהילמא:
אע"ג דהא קאי. ומודה ליה בגריה
והשמא איהו לא כפר מיידי אפ"ה
כיון דשמא סוף השבוטה לכל ליה
כפירת ממון חייב: **הכא נמי.** אע"ג
דכפירה דמקן כהודה הוא הלא
עפרא נשלמא הוא כיון דשמא דהא
וימחייב לו ממון ומלאכה שמועיל לו
שבוטה זו להפטור חייב: **הא**
מכרסו. לקמן פריך מחי מודה
בעיקר איכא: **תופס בדרך מלאסיו.**
והכיוונו לביט: **(סנורא.)** און לב:
הי"ך. וליכא למימר זילנו מייגבי דהא
קמיה קאי ושקיל ליה: **איבעיא לך**
לאסדוריה ניהלי. כששלמא לא
היה לך לאוסף אל נתיק שהרי מכר
היית בו ואין לך נגב גדול מה:
שגם שבוטת סו. נעדות אבידה
שהנשבע את העד אס ראיית את
אבידתי ואמר לאו ואח"כ הודה:
הכיר בה ולא כמולא. האבידה
שאמר שראה אותה מהלכת בנשות
אחרת ואינו יודע מי הוא או הודה
שהכיר במולאה ולא בה ויהי לו
לומר איש פלוני מלא אבידה ואינו
יודע אס שלן הוא ובעד אחד קמיידי:
לפטור. על כו"ן פטור העד:
המשביע עד אחד. וכפר ואמר
שבוטה שאינו יודע לך עדות: **פטור.**
העד מקרבן שבוטה העדות דהא אי
הוה מסהידי ליה לא הוה ממהידי להיאך
אלא שבוטה. ואע"ג דליכא למימר
דלמא לא משמע גורם לממן פטור
והני נמי גורם לממן ניהו: **ו'א' ולא**
כמולא. אי הוא מסהידי ליה
ראייתה שנמלא בזוית פלוני ואינו
יודע מי מלאה היה ממור באותה
שבוטה עד שידעיהו **ו'כ"ג** כמולאה
ולא בה **(ו'מיהו ממון ממש לא מפקדו**
דאי נמי אסהידי ליה ראיית שמלא
פלוני זה היה יכול לומר נאנסה ממני
ופטור עלמא משבוטה]: **הכופר**
בפקדון. ונאז עדים: **נעשה עליו**
משעת כפירה ואע"פ שלא
דכתיב ברייה והשיב את הגזילה אלמא

נשבע עליו. לאחר שחשך נשבע שאין אללו ולא גזלו ממנו: **מסו.**
מי אמרין הא מנח ויכול לפטור בו את ענמא ואשתכח דלאו מיידי
כפריה: **שומר חנם אני עליו.** ונשבע והודה: **חייב.** קרבן שבוטה
אע"פ שהודה קודם שבוטה בגוף הממון: **שהרי פטר עלמו.**
נשבעה: **מגניבה ואבידה.** שאס
היה נגנב ממנו משבוטה וחי"ק היה
נפטור בדגרי שקר שהרי הוא עלמו
נגבו ומיידי בכל אונסין עד שמחירנו:
שאל פטור נכמה מחמת מלאכה
ומכחש כבר מחמת מלאכה דלמענד
מלאכה שיעילה ולא לאוקמה כהילמא:
אע"ג דהא קאי. ומודה ליה בגריה
והשמא איהו לא כפר מיידי אפ"ה
כיון דשמא סוף השבוטה לכל ליה
כפירת ממון חייב: **הכא נמי.** אע"ג
דכפירה דמקן כהודה הוא הלא
עפרא נשלמא הוא כיון דשמא דהא
וימחייב לו ממון ומלאכה שמועיל לו
שבוטה זו להפטור חייב: **הא**
מכרסו. לקמן פריך מחי מודה
בעיקר איכא: **תופס בדרך מלאסיו.**
והכיוונו לביט: **(סנורא.)** און לב:
הי"ך. וליכא למימר זילנו מייגבי דהא
קמיה קאי ושקיל ליה: **איבעיא לך**
לאסדוריה ניהלי. כששלמא לא
היה לך לאוסף אל נתיק שהרי מכר
היית בו ואין לך נגב גדול מה:
שגם שבוטת סו. נעדות אבידה
שהנשבע את העד אס ראיית את
אבידתי ואמר לאו ואח"כ הודה:
הכיר בה ולא כמולא. האבידה
שאמר שראה אותה מהלכת בנשות
אחרת ואינו יודע מי הוא או הודה
שהכיר במולאה ולא בה ויהי לו
לומר איש פלוני מלא אבידה ואינו
יודע אס שלן הוא ובעד אחד קמיידי:
לפטור. על כו"ן פטור העד:
המשביע עד אחד. וכפר ואמר
שבוטה שאינו יודע לך עדות: **פטור.**
העד מקרבן שבוטה העדות דהא אי
הוה מסהידי ליה לא הוה ממהידי להיאך
אלא שבוטה. ואע"ג דליכא למימר
דלמא לא משמע גורם לממן פטור
והני נמי גורם לממן ניהו: **ו'א' ולא**
כמולא. אי הוא מסהידי ליה
ראייתה שנמלא בזוית פלוני ואינו
יודע מי מלאה היה ממור באותה
שבוטה עד שידעיהו **ו'כ"ג** כמולאה
ולא בה **(ו'מיהו ממון ממש לא מפקדו**
דאי נמי אסהידי ליה ראיית שמלא
פלוני זה היה יכול לומר נאנסה ממני
ופטור עלמא משבוטה]: **הכופר**
בפקדון. ונאז עדים: **נעשה עליו**
משעת כפירה ואע"פ שלא
דכתיב ברייה והשיב את הגזילה אלמא

תורה אור השלם

1. אי קוצא אברה ובחש
בה ונשבע על שקר על
אחת מכל אשר יעשה
דאדם לקחא בהגוה
ויקרא ה' בכ
2. לא נגבר ולא
הכחשו ולא תשקרו איש
בעמיתו: ויקרא י"ט א'

הגרות הב"ח

6) נבי ימיכ רבה וקאמר
ומי רב עמרם לרבי:
3) שם מקתני טעם
דאישתבע:

נשבע עליו מהו מי אמרין כיון דאי מייגב
בעי שלומי ליה ממונא קא כפר ליה או
דלמא השתא מיהת הא מנה ועפרא
בעלמא הוא ולא כפר ליה ממונא מילתא
דאיבעיא ליה לרבא פשיטא ליה לרבה
דאמר רבה "אשרי נגבת והוא אומר לא
נגבתי מה טיבו אצלך שומר חנם אני עליו
חייב שהרי פטר עצמו מגניבה ואבידה
ישומר שבר אני עליו חייב שהרי פטר עצמו
משבורה ומתה ישואל אני עליו חייב שהרי
פטר עצמו ממתה מחמת מלאכה אלמא
אע"ג דהא קאים כיון דאי מייגבי ממונא קא
כפר השתא נמי ממונא קא כפר הכא נמי
אף על גב דעפרא בעלמא הוא כיון דאי מייגב בעי שלומי ליה ממונא
מעליא השתא נמי ממונא קא כפר ליה יתיב **(ה)** רבא וקאמר דהא שמונתא
אייתיביה רב עמרם לרבא יוכחש בה פרט למודה בעיקר כיצד שורי נגבת
והוא אומר לא נגבתי מה טיבו אצלך אתה מכרתו לי אתה נתתו לי במתנה
אביך מכרו לי אביך נתנו לי במתנה אחר פרחי רין מאליו בא אצלי תועה
בדרך מצאתיו שומר חנם אני עליו שומר שבר אני עליו שואל אני עליו
ונשבע והודה יכול יהא חייב תלמוד לומר וכחש בה פרט למודה בעיקר
אל תדורא כי תניא ההיא דקאמר ליה הילך כי קאמינא דקיימא באגם
אתה מכרתו לי מאי מודה בעיקר איכא לא צריכא דא"ל לא נתתי לך דמי
שקיל תורך וויל אתה נתתו לי אביך נתנו לי מאי מודה בעיקר איכא דאמר
ליה על מנת דעבידינא לך נייח דנפשא ולא עבידי לך שקיל תורך וויל תועה
בדרך מצאתיו לימא איבעי לך לאהוריה ליה אמר אבוה דשמואל באומר
שבועה אבידה מצאתי ולא הייתי יודע שהיא שלך שאחזירה לך תניא אמר
בן עזאי ג' שבועות הן הכיר בה ולא במוצאה במוצאה ולא בה לא בה ולא
במוצאה לא בה ולא במוצאה קושטא אישתבע אימא בה ובמוצאה למאי
הלכתא רב אמר רבי חנינא לפטור ושמואל אמר לחיוב ובפלוגתא דהני
תנאי דתנאי **(ה)** המשביע עד אחד פטור ורבי אלעזר בר' שמעון מחייב במאי
קא מיפלגי מר סבר **(ב)** דבר הגורם לממון כממון דמי ומר סבר לאו כממון
דמי ואמר רב ששת **(ה)** הכופר בפקדון עונשה עליו גולן וחייב
באונסין ואחד תנא וכחש בה למדנו עונש אזהרה מנין תלמוד לומר
(ב) לא תכחשו מאי לאו לעונש ממון לא לעונש שבועה הא מדקתני סיפא
(ט) ואישתבע מכלל דרישא דלא אישתבע דקתני סיפא ונשבע על שקר
למדנו עונש אזהרה מנין ת"ל לא תשקרו ומדסיפא דאישתבע רישא
דלא אישתבע אמרי אידי ואידי דאישתבע כאן שהורה כאן שבאו עדים אתו
עדים חייב באונסין אודי חייב בקרן וחומש ואשם: מתיב רמי בר
המא **(ו)** ושכנגדו חשוד על השבוטה כיצד אחד שבוטת העדות ואחד שבוטת
הפקדון ואפילו שבוטת שוא ואם איתא בכפירה הוא דאיפסיל ליה אמרי **(ה)** הכא
במאי עסקינן דקאי באגם דלאו כפירה הוא דבר שאשמיטנא ליה אראולנא
ומייתינא ליה תדע **(ד)** דאמר רב אידי בר אבין **(ה)** הכופר במלוה כשר לעדות
בפקדון

נשבע ומכאן ואילן אין לו דין דשומר חנם אלף חייב באונסין אס יאנס: **וכחש בה למדנו לעונש.**
קמה ליה בנשותיה משעת וכחש עד דעביד השנה חזו עונשה: **ה"ג מאי לאו עונש כפירה.** כלומר עונש דמלא לאו דאיעניש אכפירה
אף על גב דלא אשתבע: לא עונש שבוטה. האי עונש דענשיה קרא להמחייב באונסין משום שבוטת שקר היא אבל אי לא אשתבע
לא: **ונשבע על שקר למדנו לעונש.** דכתיב ברייה חומש ואשם: **ת"ל לא תשקרו.** דהיינו אזהרת שבוטת שקר דמתיק ליה לא תשבעו
בסיפא כשהודה שיש חומש ואשם: **ושכנגדו חשוד.** במסכת שבוטת (דף ט' ע"ג) גבי ואלו נשבעין ונוטלין דזה אחד מהן מי שהיה לו חבירו חייב
שבוטה והוא חשוד על השבוטה שנמלא שקרן כשבוטתו סנננדו נשבע וטול: אחד. שנחמד על שבוטת העדות: **ואחד.** **(ט)** שנשבע
על שבוטת הפקדון שראוינו ששבע לשקר ואפילו לא נחמד אלף לשבוטת שוא שאין בה כפירת ממון ודע לשמים הוא ולא רע
לברייתא נפלא לשבוטת ממון: **ואם איפס.** לרדע ששם דמשעת כפירתו נעשה גולן למא ליה למתניה גבי הגן דמשעת דלא אפסיל
עד שעת שבוטה ליה הגן הא משעת כפירה אפסיל ליה משום דהו גולן: **דקאי בעאגס.** ובי אמר רב ששת כגון דלמתי סהדי דמי
כפר ליה בדייה נקט ליה **(י)** (מדע) דהיכא דליכא למימר לאשמתו איכון עד דמייתי ליה לא מפסיל כלל שבוטה: **דאמר רב**
אידי הכופר במלוה. ולא נשבע ונאז עדים כשר לעדות דמלה להאזינא ויהיה עכו"ש כדו ורואה לדמותו עד שחגי ידו:

נשבע ומכאן ואילן אין לו דין דשומר חנם אלף חייב באונסין אס יאנס: **וכחש בה למדנו לעונש.**
קמה ליה בנשותיה משעת וכחש עד דעביד השנה חזו עונשה: **ה"ג מאי לאו עונש כפירה.** כלומר עונש דמלא לאו דאיעניש אכפירה
אף על גב דלא אשתבע: לא עונש שבוטה. האי עונש דענשיה קרא להמחייב באונסין משום שבוטת שקר היא אבל אי לא אשתבע
לא: **ונשבע על שקר למדנו לעונש.** דכתיב ברייה חומש ואשם: **ת"ל לא תשקרו.** דהיינו אזהרת שבוטת שקר דמתיק ליה לא תשבעו
בסיפא כשהודה שיש חומש ואשם: **ושכנגדו חשוד.** במסכת שבוטת (דף ט' ע"ג) גבי ואלו נשבעין ונוטלין דזה אחד מהן מי שהיה לו חבירו חייב
שבוטה והוא חשוד על השבוטה שנמלא שקרן כשבוטתו סנננדו נשבע וטול: אחד. שנחמד על שבוטת העדות: **ואחד.** **(ט)** שנשבע
על שבוטת הפקדון שראוינו ששבע לשקר ואפילו לא נחמד אלף לשבוטת שוא שאין בה כפירת ממון ודע לשמים הוא ולא רע
לברייתא נפלא לשבוטת ממון: **ואם איפס.** לרדע ששם דמשעת כפירתו נעשה גולן למא ליה למתניה גבי הגן דמשעת דלא אפסיל
עד שעת שבוטה ליה הגן הא משעת כפירה אפסיל ליה משום דהו גולן: **דקאי בעאגס.** ובי אמר רב ששת כגון דלמתי סהדי דמי
כפר ליה בדייה נקט ליה **(י)** (מדע) דהיכא דליכא למימר לאשמתו איכון עד דמייתי ליה לא מפסיל כלל שבוטה: **דאמר רב**
אידי הכופר במלוה. ולא נשבע ונאז עדים כשר לעדות דמלה להאזינא ויהיה עכו"ש כדו ורואה לדמותו עד שחגי ידו:
בפקדון

